

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
Кафедра економіки

(Ф 02 02-91)

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора

« 30 » 05 2017 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
«Регіональна економіка»

Галузь знань:	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність:	051 «Економіка»
Спеціалізація:	«Економічна кібернетика» «Міжнародна економіка» «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)»
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	071 «Облік і оподаткування»
Спеціалізація:	«Облік і аудит»
Спеціальність:	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціалізація:	«Фінанси і кредит»
Спеціальність:	075 «Маркетинг»
Спеціалізація:	«Маркетинг»
Спеціальність:	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Спеціалізація:	«Підприємницька діяльність в авіації»

Курс – 1 Семестр – 2

Аудиторні заняття – 51 Екзамен – 2 семестр
Самостійна робота – 69
Усього (годин/кредитів ECTS) – 120/4,0

Індекс НБ-6-051/16-2.1.7, НБ-6-071/16-2.1.7, НБ-6-072/16-2.1.7, НБ-6-075/16-2.1.7,
НБ-6-076/16-2.1.7

СМЯ НАУ НП 11.01.01-01-2017

Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
«Регіональна економіка»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НП 11.01.01 – 01-2016

стор. 2 з 10

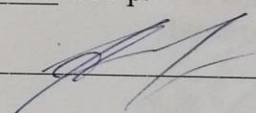
Навчальну програму дисципліни «Регіональна економіка» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-6-051/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)», навчального плану № НБ-6-071/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» спеціалізації «Облік і аудит», навчального плану № НБ-6-072/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціалізації «Фінанси і кредит», навчального плану № НБ-6-075/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 075 «Маркетинг» спеціалізації «Маркетинг», навчального плану № НБ-6-076/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціалізації «Підприємницька діяльність в авіації» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:
доцент кафедри економіки _____

 І. Борисюк

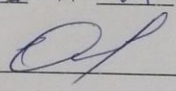
Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціалізації «Підприємницька діяльність в авіації» – кафедри економіки, протокол № 19 від « 30 » 08 2016 р.

Завідувач кафедри _____

 О. Сунцова

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економічна кібернетика» – кафедри економічної кібернетики, протокол № 121 від « 21 » 09 2016 р.

Завідувач кафедри _____

 Т. Олешко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Міжнародна економіка» – кафедри міжнародної економіки, протокол № 18 від « 05 » 09 2016 р.

Завідувач кафедри _____

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 071 «Облік і оподаткування» спеціалізації «Облік і аудит»,

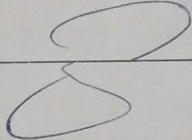
Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
«Регіональна економіка»

Шифр
документа

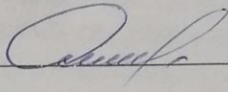
СМЯ НАУ
НП 11.01.01 – 01-2016 ⁷

стор. 3 з 10

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціалізації «Фінанси і кредит» – кафедри фінансів, обліку і аудиту, протокол № 18 від « 14 » 09 2016 р.

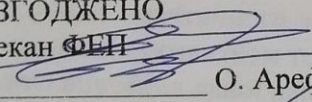
Завідувач кафедри _____ О. Гайдаржійська

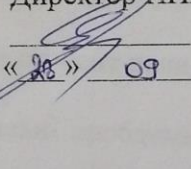
Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 075 «Маркетинг» спеціалізації «Маркетинг» – кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення, протокол № 16 від « 05 » 09 2016 р.

Завідувач кафедри _____ С. Смерічевський

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту, протокол № 10 від « 27 » 09 2016 р.

Голова НМРР _____ О. Борисенко

УЗГОДЖЕНО
Декан ФЕН _____
О. Ареф'єва
« 26 » 09 2016 р.

УЗГОДЖЕНО
Директор ІНІЕМ _____
В. Матвеев
« 28 » 09 2016 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Регіональна економіка» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015 р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна відноситься до циклу дисциплін професійної підготовки та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі економіки.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямів регіонального розвитку економіки.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики;
- надання студентам необхідних теоретичних знань щодо закономірностей та факторів раціонального розміщення продуктивних сил, особливостей територіального розміщення господарства;
- оволодіння знаннями про об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни;
- дослідження територіальної і галузевої структури господарського комплексу України та її регіонів;
- вивчення територіального поділу праці, можливості кооперації і спеціалізації регіонів;
- обґрунтування практичного значення регіонального підходу до управління соціально-економічним розвитком територій.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- основні поняття регіональної економіки та актуальні проблеми розміщення продуктивних сил України;
- економічні закони, закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів;
- теоретичні і прикладні питання регіональної економіки і регіонального розвитку;
- основи формування державної регіональної економічної політики та механізм її реалізації;
- сучасну галузеву структуру народного господарства України та тенденції її розвитку;
- наукові методи аналізу територіальної організації народного господарства;
- місце України в світовому територіальному розподілі праці;
- значення зовнішньоекономічних зв'язків у розвитку продуктивних сил;
- шляхи раціонального використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни;
- стан та перспективи розвитку економіки регіонів України;

- практичне значення регіонального підходу до управління соціально-економічним розвитком територій.

Вміти:

- володіти методикою ефективного реформування національної економіки, глибокого розуміння необхідності структурної її трансформації;
- розуміти складну систему взаємозв'язків між особливостями розвитку і розміщенням продуктивних сил та рівнем соціально-економічного розвитку регіонів з одного боку, та національною економічною безпекою – з іншого;
- аналізувати світові тенденції регіонального розвитку, досягнень регіональної економічної політики країн світу з оцінкою можливостей їх використання у вітчизняній практиці господарювання;
- обґрунтувати досягнення високої конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробництва як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку, подолання високої залежності від імпорту окремих товарів;
- розробляти концептуальний підхід до раціонального розміщення продуктивних сил регіону;
- обґрунтувати ефективність функціонування народногосподарських комплексів з урахуванням їхнього територіального розміщення;
- виконувати різноманітні розрахунки на вибір оптимального варіанта розміщення виробництва;
- обґрунтувати доцільність участі України в міжнародному поділі праці.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Теоретичні засади регіональної економіки»

- навчального модуля №2 «Економіка України як цілісна соціально-економічна система. Просторова організація продуктивних сил України», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Регіональна економіка» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Соціологія», «Макроекономіка» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Економіка підприємства», «Фінанси», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Міжнародна економіка» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль № 1 «Теоретичні засади регіональної економіки»

Тема 2.1.1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка»

Визначення предмету і об'єкту вивчення дисципліни. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Зв'язок з економічною теорією, статистикою, галузевими економічними та іншими дисциплінами. Методологічні основи курсу «Регіональна

економіка». Завдання курсу «Регіональна економіка». Структура курсу «Регіональна економіка». Вітчизняні і зарубіжні теорії і концепції розміщення продуктивних сил і регіональної економіки.

Тема 2.1.2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів

Економічні закони розміщення виробництва, їх об'єктивний характер. Закономірності і сучасні інтеграційні процеси. Основні закономірності розміщення продуктивних сил. Найважливіші принципи розміщення продуктивних сил. Фактори сталого розвитку продуктивних сил: природно-ресурсний (сировинний), паливно-енергетичний, водний, трудовий, споживчий, транспортний фактор, фактор ринкової кон'юнктури, науково-технічного прогресу, історико-географічного положення, екологічний фактор. Визначальна роль економічних і соціальних факторів у розміщенні виробництва. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил.

Тема 2.1.3. Економічне районування та територіальна організація господарства

Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Наука про економічне районування. Засади економічного районування. Економічний район, його основні ознаки. Основні районоутворюючі фактори. Принципи економічного районування. Форми територіальної організації продуктивних сил економічних районів. Типи економічних районів. Економічне районування і його практичне значення. Особливості районування та сучасна мережа економічних районів. Територіальна структура виробничо-територіального комплексу економічного району. Вдосконалення територіальної організації і структури народного господарства.

Тема 2.1.4. Регіон у системі територіального поділу праці

Регіон як об'єкт дослідження регіональної економіки. Регіоналізація економіки. Територіальний поділ праці – головна умова спеціалізації економічних регіонів. Спеціалізація економічних регіонів та методики її оцінки.

Тема 2.1.5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

Сутність державної регіональної економічної політики. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики. Основні принципи державної регіональної економічної політики. Основні цілі державної регіональної економічної політики. Завдання державної регіональної економічної політики. Наукове обґрунтування регіонального розміщення продуктивних сил.

Тема 2.1.6. Механізм реалізації регіональної економічної політики

Поняття, сутність та складові механізму реалізації державної регіональної економічної політики. Організаційно-правова база реалізації регіональної економічної політики. Бюджетно-фінансові важелі та ключові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики: місцеві бюджети, прогнозування, планування та програмування регіонального розвитку. Спеціальні (вільні) економічні зони – один із засобів реалізації регіональної економічної політики. Міжрегіональне і прикордонне співробітництво – інструменти реалізації регіональної економічної політики. Основні засади управління державним та комунальним секторами регіональної економіки.

2.2. Модуль № 2 «Економіка України як цілісна соціально-економічна система. Просторова організація продуктивних сил України»

Тема 2.2.1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

Економіка України як єдиний народногосподарський комплекс. Структура економіки, її сутність та поняття. Промисловість України і форми її територіальної організації. Регіональні особливості галузевої структури економіки. Реструктуризація регіональної економіки в умовах ринку.

Тема 2.2.2. Природний та трудовресурсний потенціал України

Природно-ресурсний потенціал та його структура. Кількісна та якісна економічна оцінка природних ресурсів. Характеристика природно-ресурсного потенціалу економічних районів. Ресурсозбереження і його значення для розвитку народного господарства країни. Роль населення у розвитку продуктивних сил та територіальній організації народного господарства. Чисельність, склад і розміщення населення України. Відтворення людського потенціалу країни та його регіональні особливості. Міграційні процеси та їх види. Особливості формування та розселення населення. Трудові ресурси, їх структура та регіональні особливості. Сутність і види зайнятості населення. Основні напрямки державної політики зайнятості працездатного населення. Безробіття, його суть та види.

Тема 2.2.3. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення

Міжгалузеві комплекси, їх сутність, структура та значення. Сутність, структура, основні проблеми та перспективи розвитку паливно-енергетичного, металургійного, машинобудівного, агропромислового, транспортного, лісопромислового, хімічного та соціального комплексів. Процеси інтеграції та підвищення ролі регіонів. Динаміка та ефективність структурної трансформації економіки.

Тема 2.2.4. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

Методологічні основи і сутність регіональної економіки. Основні передумови регіонального економічного розвитку. Економічна система регіону як ланка єдиного господарського комплексу. Територіальна диференціація регіонів за рівнем розвитку продуктивних сил. Проблеми і напрямки соціально-економічного розвитку регіонів.

Тема 2.2.5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

Економіка Донецького, Придніпровського, Східного, Центрального; Поліського, Подільського; Карпатського, Причорноморського регіонів. Місце і роль регіонів в розвитку економіки країни. Природно-ресурсний, виробничий і трудовий потенціали регіонів. Територіальна і галузева структура господарства регіонів. Проблеми і напрямки розвитку і розміщення продуктивних сил регіонів.

Тема 2.2.6. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури

Сутність і значення міжнародного поділу праці у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків. Основні форми економічного співробітництва

країн світу. Зміст і форми міжнародної економічної інтеграції. Економічна інтеграція України в європейську світову структуру. Зовнішньоекономічна діяльність України в умовах ринкової економіки. Економічні зв'язки України з країнами СНД. Експортний потенціал України і можливості його реалізації на світовому ринку. Транзитний потенціал України і його значення в розвитку економіки держави. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Зінь Е.А. Регіональна економіка: Підручник / Е.А. Зінь. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 528 с.

3.1.2. Лишиленко В.І. Регіональна економіка: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / В.І. Лишиленко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. - 384 с.

3.1.3. Манів З.О. Регіональна економіка : навчальний посібник / З.О. Манів, І.М. Луцький, С.З. Манів. - Львів : «Магнолія 2006», 2011. - 639 с.

3.1.4. Регіональна економіка: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, фахівців, науковців / Шевчук Л.Т. — К., 2011. — 319 с.

3.1.5. Регіональна економіка: Підручник / Є.П. Качан, Г.П. Баб'як, Л.П. Запорожан [та ін.]; за ред. Є. П. Качана. - Київ: Знання, 2011. - 670 с.

3.1.6. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / С.І. Дорогунцов, Т.А. Заяць, Ю.І. Пітюренко та ін.; За заг. ред. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України С.І. Дорогунцова. - 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 992 с.

3.1.7. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник. — 9-те вид., перероб. і допов. / За ред. В.В. Ковалевського. — К., 2009. — 373 с.

3.1.8. Хвесик М.А. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навчальний посібник / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, П.П. Пастушенко. – К.: Кондор, 2005. – 344 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Регіональна економіка: Підручник / В.В. Журавель, О.В. Поспелов, Г.П. Реун, В.Б. Родченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 271 с.

3.2.2. Регіональна економіка та природокористування: навч. посібник для студентів вищ. навч. закл. / А.П. Голіков, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова, П.О. Черномаз; за ред. А.П. Голікова. - 2-ге вид. - Київ : Центр учбової літератури, 2011. - 352 с.

3.2.3. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / За ред. В.В. Ковалевського, О.Л. Михайлюк, В.Ф. Семенова. – 6-те вид., випр. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2004. – 350 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

3.2.4. Шевчук Л.Т. Регіональна економіка: Навчальний посібник / Л.Т. Шевчук. - Київ: Знання, 2011. - 319 с.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				